

MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ
Filozofická fakulta
Ústav hudební vědy
Sdružená uměnovědná studia

Daniela Šindelková (438291)

Umělecká tvorba

Semestrální práce
Úvod do uměnovědných studií (USK_01)

MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Filozofická fakulta
Ústav hudební vědy
Sdružená uměnovědná studia

Lilov, Alexandr (31.8.1933 Granichak, Bulharsko – 20.8.2013 ?)

Umělecká tvorba v širokém smyslu slova jako celkový umělecký proces i v úzkém smyslu slova jako subjektivní tvůrčí činnost se vztahuje k různým vědám – estetice, filozofii, psychologii, teorii umění, sociologii a podobně. Umění stejně jako každá duševní činnost člověka je v tom nejobecnějším smyslu subjektivní odrazem objektivního světa. Definice umění jako specifického tvůrčího odrazu objektivní skutečnosti má význam pro studium všech základních problémech teorie umění. Odpověď na otázku, zda umění je, či není odrazem, je zásadního rázu. Jakákoliv definice nebo chápání umění, která nevychází z charakteru uměleckého poznání jako odrazu, nezávisle na autorově úmyslu, vede k odklonu od teorie poznání, a tudíž i ze správné cesty k odhalení pravdy o sledovaném předmětu.

Uměleckou tvorbu jsem dle mého pohledu pojala konkrétněji, z oblasti Moravy a Valašska.

Umělecká tvorba je velice široký pojem, který se týká zaměření v mnoha ohledech. Budeme se zde zabývat uměleckou tvorbou v oblasti architektury, malířství a sochařství, a to konkrétně na Moravě. Samozřejmě zde můžeme zařadit také divadlo, film, street art a podobně.

Valašská architektura je jistě jedinečná. Jako malebné chaloupky po celých Čechách, tak pro Valašsko jsou typické malované dřevěnice. Nejznámějším architektem takovýchto domů je Dušan Samo Jurkovič. Narodil se na Slovensku a mimo jiné se věnoval i navrhování nábytku. Jeho zájem k národní kultuře lze vidět na návrzích lázeňských domů pro Luhačovice. Z jedenácti staveb se jich dochovalo 8 do dnešních let. Stavby byly zhotoveny z kamene, barevně sjednoceného dřeva, omítaného či neomítaného zdiva, výplně oken a zdobných otvorů jsou zasklené, střešní krytina je z keramiky a plechu. Pustevny na Radhošti se také mohou chlubit architektovy skvosty. Maměnka a Jídelna Libušín jsou postaveny v rozmezí jednoho roku a můžeme zde vidět jisté vizuální rozdíly. Pro Jurkoviče byly typické štíty valašských chalup. Mnoho vesnic u slovenských hranic má alespoň jednu stavbu s Jurkovičovým štítem. Každý je jiný, typický pro danou vesnici a její tradice. Obsahují také nápisy, prosby a citáty žalmů. Takto dávali prostí lidé důvěru v moc Všemohoucího.

S důležitostí sochařství v umělecké tvorbě bude jistě každý souhlasit. Zmíním zde několik sochařů, kteří pocházejí z oblasti Valašska a přispěli svými výtvoři ke zkrášlení poutních míst, parků a měst.

Stylizace lidské postavy do tvaru krychle, prodloužené končetiny připomínající spíše zkroucené potrubí a robustní stylizace, to je Marius Kotrba. Nejznámější dílo je asi socha svatého Kryštofa u Olomouckého obchvatu, dále pak socha Spravedlnosti v Brně.

Zasadit geometrii do přírody napadlo umělce Jana Ambrůze. Pochází ze Zlína a jeho tvorba spočívá ve vytváření geometricky laděných instalací vyloženě z přírodních materiálů, jako je dřevo a sklo. Z jeho děl zmíním například Mezi vrbami v místě Šarovy, je tvořeno z ohýbaného modrého skla, bambusových tyček a provázku, Mezi v areálu Malé Ameriky v Brně z tabulkového skla a bambusu.

MASARYKOVA UNIVERZITA V BRNĚ

Filozofická fakulta

Ústav hudební vědy

Sdružená uměnovědná studia

Nejznámější sochu Valaška navrhl a zrealizoval sochař Albín Polášek roku 1929. Tou je socha Radegasta na Radhošti. Tam také vytvořil sousoší Cyrila a Metoděje. Radegast je vytvořen z umělého kamene, výška 320 cm. Originál je dnes ve frenštátské radnici, protože neunesl hrubé povětrnostní podmínky.

František Úprka byl moravským sochařem. Tvořil z mramoru, pískovce nebo dioritu, nejznámější díla můžeme vidět v Praze, na průčelích Obecního domu a Švehlovy koleje, Střední průmyslové školy v Brně a gymnázia v Příboře. Na Slovácku jsou jeho největšími díly socha Babičky v Hodoníně a nedaleko Hájník. S četností jeho tvorby se setkáme také na hřbitovech, je totiž autorem mnoha náhrobků. Například náhrobek ministra a poslance Bedřicha Pacáka na Vyšehradském hřbitově se dvěma klečícími ženskými postavami.

Libuše Niklová je významnou představitelkou ze Zlína. Ovlivnila dětství mnohým z nás. Její hračky se staly legendou. Spolupráce s firmou Fatra, která se podílí na výrobě nafukovacích hraček, jim zajistila doslova nesmrtelnost. Kočku s ‚husím krkem‘ místo trupu pozná spousta lidí a jistě ji ještě kde kdo najde doma na půdě.

V oblasti malířství jmenuju Jano Köhlera, Brněnského malíře, který výrazně přispěl svým uměním na Moravě. V Luhačovicích vyzdobil Janův dům freskou sv. Cyrila a Metoděje na venkovní fasádě, Augustiniánský dům figurálními freskami na průčelí. V Kroměříži kapli sv. Cyrila a Metoděje výzdoba kleneb a průčelí a Křížová cesta na sv. Hostýně v Bystřici pod Hostýnem. Zde konkrétně zdobil Jurkovičova zastavení.

Svou vlastní galerii má Joža Uprka, moravský malíř a grafik. Ve své tvorbě se věnoval lidovým zvykům, krojům a umění. Pro svou inspiraci procestoval Slováccko a Slovensko. Hodně cestoval a důležitou spojkou v jeho tvorbě mu byly známé umělecké osobnosti. Mezi nejznámější díla patří Pout' u sv. Antonínka, Dušičky, Zkouška koně a Mariánská píseň.

Zdroje:

LILOV, Alexnadr, K povaze umělecké tvorby, Odeon, 1985

HORŇÁKOVÁ, Ladislava, Petráková, Blanka. Jurkovičovy Luhačovice, 2007, ISBN - 978-80-239-9155-0

NIKLOVÁ, Libuše, Nikl, Petr. Foukací povídky, Meander, 2013, ISBN - 978-80-87596-33-3

http://www.revuekamen.cz/franta_uprka.htm

http://cs.wikipedia.org/wiki/Jo%C5%BEEa_Uprka